

2. Pregledno i živopisno pričanje: varijante

2–9. razr.

20 min.

- N đacima daje sledeći „recept“ za pregledno i živopisno pisanje: „Zamisli da si ti lik iz priče! Zatvori oči i razmisli šta likovi u priči osećaju, misle, čega se plaše, čemu se nadaju... Sve to opiši u svom tekstu!“ Zatim se recept primenjuje prvo usmeno, a onda i pismeno na odgovarajuće teme. Primeri: „Naša rasprava tokom ručka“, „Jedan doživljaj mojih roditelja u domovini“, „Šta moja baka priča o svojoj mladosti“.
- Još jedan recept koji se radi kao prethodni: „Pre nego što počneš pisati, zatvori oči. Razmisli o svojoj priči i zamisli kako se ona kroz tvoju glavu vrti kao film. Napiši je sada onoliko detaljno i živopisno koliko možeš!“
- Savet koji može doprineti boljoj preglednosti: „Upotrebi direktan govor, neka ljudi u tvojoj priči razgovaraju!“ I ovo prvo treba usmeno provežbati.
- Tekstovi ponekad deluju živopisnije ako su napisani u prvom umesto u trećem licu. Ako se đaci uz to pridržavaju gornjih saveta, uspeh je gotovo siguran.
- Dobru priliku za pokušaj korišćenja preglednog i živopisnog stila pružaju priče u slikama. U toj vežbi su U rasterećeni obaveze da sami smisle neku radnju i mogu se u potpunosti koncentrisati na sastavljanje atraktivnog teksta. Važno je na kraju uporediti i komentarisati napisane tekstove.
- I prepričavanje i priče u slikama pružaju dobru i vrednu mogućnost za pokušaj korišćenja preglednog i živopisnog stila. Za to v. dole 18.3 i 21.

3. Precizno prepričavanje i sažeci; varijante

3–9. razr.

30 min.

Materijal:
priča kao predložak
za prepričavanje

U školi i u životu prepričava se na različite načine: od podužeg izveštaja o filmu ili onome što smo sanjali do beleške napisane na mobilnom telefonu, od slobodnog parafraziranja do što preciznijeg ponavljanja rečenog ili napisanog, pri čemu pokušavamo da očuvamo čak i stilske osobenosti predložka. Prepričavanje đake oslobađa obaveze da sami izmisle priču (jer je ona već tu) i omogućavaju im da se dobro koncentrišu na jezičke aspekte. Primeri i mogućnosti:

- Predvežba: diskusija o tome gde i zašto, u školi i u životu, prepričavamo ili sažimamo (rezimiramo) sadržaje. Đacima treba predočiti koliko su ovakve vrste tekstova važne u svakodnevici (čak i kad se, recimo, radi o vicevima ili tračevima!). Zatim skupiti svakodnevna „prepričavanja“ i „sažetke“ iz života učenika u poslednjih nekoliko dana (ko je kome šta prepričao?).
- N čita neku kraću ili dužu priču 2–3 puta. Zatim U prepričavaju priču što preciznije, ali u tekst krišom unose 1–2 greške. Posle toga jedni drugima čitaju tekstove: jeste li otkrili greške? (Upor. br. 7.4)
- Prepričavanje s promenom perspektive: U čitaju priču (npr. bajku, legendu ili epizodu iz književnosti na svom prvom jeziku). Umesto da priču jednostavno prepričaju, oni zamisle da su jedan od likova i prepričavaju priču iz njegove/njene perspektive. (Primer iz sveta nemačkih bajki: prepričati „Crvenkapu“ iz perspektive vuka).
- Istu priču prepričati u obliku različitih vrsta tekstova. Upor. 17.4.
- Beleške na telefonu, kao one koje ponekad pišemo za roditelje, predstavljaju prepričavanja tj. sažetke u vrlo kratkom obliku. To je moguće vežbati kroz igru (N i jedan U vode fiktivni telefonski razgovor dajući jedno drugome raznovrsne zadatke, ostali U prave beleške).
- Prepričavanja i sažeci koje i U moraju da pišu kada se spremaju za ispite mogu biti shvaćeni kao posebna podvrsta prepričavanja. Diskusija i razmena iskustava na ovu temu i zatim konkretna proba. Đaci mogu, recimo, pokušati da sažmu najvažnije informacije o temi poslednjeg časa i zatim kritički razgovarati o napisanom. Varijanta: N drži referat ili projektuje film, a U posle pišu sažetak sa 5–10 najvažnijih tačaka.